

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ДНЗ

У статті обґрунтовується необхідність підготовки майбутніх вихователів до фізичної реабілітації в дошкільному навчальному закладі. Розкривається зміст завдань та принципи, якими повинен володіти сучасний вихователь щодо фізичної реабілітації в дошкільному закладі.

Ключові слова: фізична реабілітація, майбутні вихователі, діти дошкільного віку, фізичне виховання, дошкільний заклад.

Постановка проблеми. Модернізація системи вищої освіти України, зумовлена розбудовою незалежної держави, потребує змін у системі освіти з метою відтворення інтелектуального потенціалу суспільства, що зумовлюють потребу відповідної кадрової підготовки педагогів, здатних досліджувати, застосовувати новітні досягнення науково-технічного прогресу для реалізації нових підходів в педагогічній освіті, зокрема в галузі дошкільного виховання. Провідною ланкою системи дошкільної освіти та виховання є професійна підготовка майбутнього вихователя дошкільних навчальних закладів. Сучасні заклади дошкільної освіти ставлять підвищені вимоги до організації навчання і виховання підростаючого покоління, саме тому їм потрібні компетентні вихователі, які здатні вирішувати завдання поставлені суспільством. Щоб відповідати вимогам часу, педагог для системи дошкільної освіти повинен мати не тільки базові знання, уміння та навички, а бути компетентним у питаннях сучасних форм фізичного виховання, корекційної роботи, фізичної реабілітації.

Оновлення сучасного змісту дошкільної освіти, зокрема фізкультурного та оздоровчо-реабілітаційного напрямку, спрямоване на підвищення вимог до рівня загальної і спеціальної теоретичної та практичної підготовки фахівців, які організовують фізичну рухову та реабілітаційну діяльність дітей у дошкільних навчальних закладах різного типу [8].

Проблема підготовки студентів вищих навчальних закладів спеціальності "Дошкільна освіта" до роботи з дітьми з захворюваннями різних напрямків зумовлена суперечностями між: зростаючими вимогами суспільства до висококваліфікованих фахівців дошкільної освіти та низьким рівнем готовності майбутніх вихователів до реалізації оздоровчих завдань; між актуалізацією проблеми підготовки майбутнього вихователя до роботи з дітьми з функціональними порушення та недостатнім науково-методичним забезпеченням формування відповідних умінь у студентів; між усвідомленням студентами важливості фізичної реабілітації з дітьми, що мають функціональні порушення та невмінням здійснювати її на практиці [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання дітей дошкільного віку в умовах вищих навчальних закладів свідчить про значну увагу науковців до таких аспектів, як теоретичні й методологічні основи (С. Русової, В. Сухомлинського, К. Ушинського, Л. Артемової, О. Беленької, Е. Вільчковського, Н. Денисенко, О. Дубогай, І. Зязюна, О. Савченко, В. Семиченко, В. Сластьоніна); охорона та зміцнення здоров'я підростаючого покоління (І. Авратинського, Т. Бойченко, З. Волотовської, С. Крохмаль, В. Лігерди, Г. Лопатки, В. Павлюка, І. Поташнюк, С. Ситника, Є. Хітушенка, А. Царенка); профілактично-корекційна робота з дітьми й учнівською молоддю (Г. Генсерука, Р. Карпюка, В. Пасічника, О. Федик), проблема підготовки майбутніх вихователів до роботи з фізичного виховання (Н. М. Мацкевич) [1].

Велику увагу процесу підготовки студентів до фізичного виховання дошкільників приділяла Д.В.Хухлаєва. Її роботи з формування рухових навичок у дітей, розробки методів і прийомів навчання метанню предметів на дальність та в ціль створення програм і методичних посібників для дошкільних навчальних закладів сприяли ефективній підготовці фахівців дошкільного виховання [7].

Особливості корекції різних патологій здоров'я у дошкільників розкривали у своїх наукових працях С. Гвоздецька, В. Ільїна (затримка психічного розвитку); О. Дубогай, Ю. Короп, Е. Вільчковський (порушення постави, плоскостопість); А. Кравченко (заїкання); О. Давиденко, О. Мятига (гострі респіраторні захворювання); Р. Валеев, Г. Лукіна (порушення опорно-рухового апарату) [2,8]. Вивчала проблему підготовки майбутніх вихователів навчальних закладів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату, О. Шовкопляс. С. Петренко досліджувала проблему підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку рухових умінь і навичок.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати необхідність підготовки майбутніх вихователів до фізичної реабілітації в дошкільних навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система фізичного виховання забезпечує реалізацію трьох основних завдань фізичного виховання – оздоровлення, виховання та освіти. Проте основним її завданням є зміцнення здоров'я за допомогою фізичних вправ, різних за обсягом, інтенсивністю та спрямованістю. Водночас чинна в Україні система фізичного виховання, однією з ланок якої є дошкільне фізичне виховання, сьогодні перебуває в критичній ситуації і не завжди може вирішити свою основну мету – зміцнення здоров'я населення [7].

Одне з провідних місць у оздоровчо-корекційній роботі дошкільного навчального закладу посідає вихователь, який виконуючи призначення лікаря, добирає засоби і форми лікувальної фізичної культури, розробляє методику застосування фізичних вправ на різних етапах лікування, планує і виконує програму подальшого функціонального відновлення і фізичної дієздатності дитини, виявляє і розширює резервні можливості організму, тренує його і готує до фізичних навантажень, повертає до активної участі у житті суспільства.

У дошкільному закладі діти з хронічними захворюваннями та проблемами фізичного розвитку залучаються до спеціальної групи здоров'я і потребують особливої уваги та систематичного контролю. Відповідно до стану здоров'я, складності хвороби і певних проблем фізичного розвитку, для дитини визначається допустимий рівень рухової активності та фізичного навантаження, добираються найбільш доцільні фізичні вправи коригуючого спрямування, які виконуються лише під керівництвом спеціаліста. Здебільшого, такі заняття проводяться 2-3 рази на тиждень [2].

Дуже важлива фізична реабілітація – це застосування з лікувальною і профілактичною метою фізичних вправ і природних чинників у комплексному процесі відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності хворих. Її засобами є: лікувальна фізична культура, лікувальний масаж, фізіотерапія, механотерапія, працетерапія. Призначення засобів фізичної реабілітації, послідовність застосування її форм і методів визначається характером перебігу захворювання, загальним станом хворого, періодом та етапом реабілітації, руховим режимом [5,6].

Завданням її є: мобілізація сил організму, активізація захисних і пристосувальних механізмів, попередження ускладнень, прискорення відновлення функцій різних органів і систем, скорочення термінів клінічного і функціонального відновлення, адаптація до фізичних навантажень, відновлення працездатності [3].

Однією з позачергових функцій вихователя ОКР "бакалавр" є оздоровчо-профілактична. Її мета – забезпечення повноцінного фізичного і психологічного розвитку дітей, зміцнення та збереження здоров'я в усіх його компонентах (фізичне, психічне, соціальне, духовне). Реалізуючи цю функцію, вихователь виконує такі завдання [7]:

- організація життєдіяльності дітей у дошкільному закладі відповідно до режиму дня;
- створення сприятливого режиму для ослаблених дітей, які часто хворіють, дітей з певними вадами фізичного розвитку на основі знань індивідуальних функціональних особливостей організму кожної дитини, стану здоров'я та рекомендації медичних працівників;
- організація раціонального харчування в дошкільному закладі, необхідного для формування, підтримання і збереження здоров'я дітей;
- забезпечення повітряного, температурного та світлового режиму в приміщенні;
- загартування дітей, удосконалення функцій дитячого організму, підвищення фізичної та розумової працездатності;
- профілактика інфекційних і простудних захворювань;
- надання першої долікарської допомоги дитині;
- запобігання травматизму дітей, формування навичок безпечної поведінки у дошкільників;
- корекція окремих недоліків фізичного розвитку дітей (плоскостопість, постава);
- створення сприятливого психологічного клімату для забезпечення позитивного емоційного стану дітей, здійснення психологічного розвантаження;
- формування у дітей бережного ставлення до власного здоров'я;
- формування здорового способу життя.

Для ефективності фізичної реабілітації майбутній вихователь повинен дотримуватись таких принципів:

1. *Ранній початок реабілітаційних заходів.* Це допомагає швидше відновити функції організму, попередити ускладнення і у випадку розвитку інвалідності – боротися з нею з перших етапів лікування.

2. *Безперервність реабілітаційних заходів.* Цей принцип лежить в основі ефективності реабілітації, тому, що тільки безперервність і поетапність реабілітаційних процесів є запорукою скорочення часу на лікування.

3. *Комплексність реабілітаційних заходів.* Під керівництвом вихователя, реабілітація проводиться й іншими спеціалістами: соціологом, психологом та ін.

4. *Індивідуальність реабілітаційних заходів.* Оздоровчо-реабілітаційні програми складаються індивідуально для кожної дитини при цьому враховується: морфо-функціональний стан дитини, вихідний рівень фізичного розвитку, психологічний стан, вік, стать.

5. *Необхідність реабілітації у колективі.* Проходження реабілітації у групі собі подібних людей морально підтримує дитину, нівелює дискомфорт пов'язаний з наслідками захворювання.

6. *Повернення дитини до активної праці.* Це досягнення основної мети реабілітації, що робить дитину морально задоволеною, психічно стійкою, активною у оточуючому середовищі

Висновки

Проаналізувавши спеціальну науково-методичну літературу стосовно необхідності підготовки майбутніх вихователів до фізичної реабілітації робимо висновок, що він повинен бути компетентним в питаннях щодо фізичної реабілітації та володіти вміннями проводити на професійному рівні корегуючі заходи. Викладачам вищих навчальних закладів слід об'ємніше вивчати та приділяти увагу вивченню спеціальних курсів з реабілітаційної роботи в дошкільному закладі.

Перспективи подальших досліджень полягають в розробці авторської методики та програм по спецкурсу з фізичної реабілітації дітей дошкільного віку.

Використані джерела

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання [монографія] / Г. В. Беленька. – К.: Світоч, 2006. – 304 с.
2. Дубогай О. Д. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації / О. Д. Дубогай, А. М. Ткачук, С. Д. Костікова. – Луцьк: Просвіта, 1998. – 100 с.
3. Кукса В. О. Сутність фізичної реабілітації // Теорія і методика фізичного виховання і спорту / В. О. Кукса. – 2001. – № 1. – С. 46-51.
4. Мурза В. П. Фізична реабілітація [навчальний посібник] / В. П. Мурза. – К.: Олан, 2004. – 559 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2000. – 424 с.
6. Савченко В. Фізична реабілітація: питання підготовки фахівців в вищих навчальних закладах освіти та їх правового статусу в Україні // Спортивний вісник Придніпров'я / Савченко В., Клапчук В. – 2003. – № 3-4. – С. 87-90.
7. Система підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання дітей дошкільного віку: Монографія. – Частина перша. / О.І.Курок, О.В.Бріжаний, Л.П.Загородня та ін.. – Глухів: РВВ ГНПУ, 2010. – 138 с.
8. Шовкопляс О.М. Проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів з питань реабілітації фізичного розвитку і здоров'я дітей дошкільного віку / О. М. Шовкопляс // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Глухів: ГДПУ, 2007. – № 9. – С. 36-41.

Gavrylenko I.

RATIONALE FOR TRAINING FUTURE EDUCATORS FOR PHYSICAL REHABILITATION IN PRE-SCHOOL

The article is dedicated grounding need to prepare future teachers for physical rehabilitation in preschools. The content objectives and principles that should have the modern educator for physical rehabilitation in preschools.

Key words: *physical rehabilitation, future teachers, pre-school children, physical education, preschool establishmen.*

Стаття надійшла до редакції 10.09.2014 р.